

APROBAT

In sedinta Biroului permanent al

12.09.2017

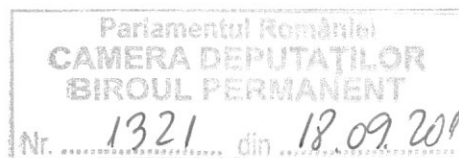
1321

Parlamentul României

Camera Deputaților

Domnului judecător

Valer Dorneanu,

Președintele Curții Constituționale a României

Stimate domnule Președinte,

Având în vedere adresa Curții Constituționale nr. 9722 din 14 septembrie 2017, obiect al Dosarului nr. 2429E/2017, prin care se solicită punctul de vedere al Camerei Deputaților referitor la sesizarea formulată de domnul Liviu Dragnea, Președintele Camerei Deputaților, cu privire la existența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de-o parte și Ministerul Public, parte a autorității judecătorești, pe de altă parte,

Biroul permanent al Camerei Deputaților comunică prezentul

PUNCT DE VEDERE

Curtea Constituțională a fost sesizată de Președintele Camerei Deputaților în legătură cu existența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României și Ministerul Public, parte a autorității judecătorești, în vederea soluționării acestuia.

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. e) din Constituția României, republicată, Curtea Constituțională *"soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a prim-ministrului sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii"*.

În examinarea cererii ce formează obiectul prezentei cauze, în drept trebuie să avem în vedere dispozițiile incidente din legea fundamentală, legislația infraconstituțională aplicabilă și jurisprudența Curții Constituționale, prin prisma caracterului general obligatoriu al deciziilor acesteia, iar în fapt să analizăm conduita autorităților publice implicate în raport cu drepturile și obligațiile care le incumbă potrivit Constituției.

Analizând sesizarea de neconstituționalitate înaintată din perspectiva prevederilor art. 146 lit. e) din legea fundamentală, constatăm că este îndeplinită condiția constituțională cu privire la calitatea persoanei care a formulat sesizarea, respectiv Președintele Camerei Deputaților, ales în data de 21 decembrie 2016, conform Hotărârii Camerei Deputaților nr. 123/2016 și urmează să analizăm dacă situația prezentată în sesizare presupune ori conduce la existența unui conflict juridic de natură constituțională între autorități ale statului, în sensul legii fundamentale și al legislației subsecvente.

Totodată, trebuie analizată sesizarea de neconstituționalitate din perspectiva prevederilor art. 34 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările ulterioare, care statuează referitor la conținutul sesizării că *"Cererea de soluționare a conflictului va menționa autoritățile publice aflate în conflict, textele legale asupra cărora poartă conflictul, prezentarea poziției părților și opinia autorului cererii."*

Mai întâi, cu privire la **existența conflictului juridic de natură constituțională** între entitățile publice menționate, constatăm că sintagma constituțională *"conflict juridic de natură constituțională"* nu este definită ori măcar circumstanțiată în legea

fundamentală, iar în interpretarea și aplicarea acesteia trebuie să avem în vedere elementele care caracterizează această instituție juridică, astfel cum au fost ele conturate de-a lungul timpului, în primul rând, în jurisprudența Curții Constituționale.

Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept de la Veneția, analizând atribuția forului constituțional de a soluționa conflicte juridice de natură constituțională, consemnează în avizul său că, deși o astfel de prevedere constituțională este un progres al statului de drept, Curtea Constituțională nu este un organ de mediere între puterile statului însărcinat cu aplanarea disputelor lor și cu găsirea unor soluții „politice” pentru diferendele lor. Încercând o clarificare a sintagmei *„conflict juridic de natură constituțională între autoritățile publice”*, Comisia de la Veneția a menționat că poate fi vorba despre conflicte de competență, pozitive sau negative, apărute într-un caz concret.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că sintagma *„conflict juridic de natură constituțională între autoritățile publice”* presupune *„acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe, care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor.”* (a se vedea Decizia nr. 5/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 17 februarie 2005)

În situația prezentată, Parlamentul este în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile constituționale, respectiv de a lua act și de a decide cu privire la activitatea Comisiei speciale de anchetă a Senatului și Camerei Deputaților pentru verificarea aspectelor ce țin de organizarea alegerilor din 2009 și de rezultatul scrutinului prezidențial, care nu a depus raportul de activitate întrucât Procurorul Șef al Direcției Naționale Anticorupție și Procurorul General au refuzat să se prezinte în fața Comisiei parlamentare de anchetă, Procurorul Șef al Direcției Naționale Anticorupție nu a răspuns, în mod direct ori în scris, la întrebarea adresată de Comisia de anchetă, iar

Procurorul General nu a transmis copii de pe dosarul de urmărire penală nr. 213/P/2017, soluționat prin clasare.

În ceea ce privește **autoritățile publice implicate în conflictul de natură constituțională** supus analizei, astfel cum arată autorul sesizării, acestea sunt Parlamentul, format din Camera Deputaților și Senat, prin Comisia specială de anchetă a Senatului și Camerei Deputaților pentru verificarea aspectelor ce țin de organizarea alegerilor din 2009 și de rezultatul scrutinului prezidențial și Ministerul Public, prin Procurorul Șef al Direcției Naționale Anticorupție și Procurorul General.

Din analiza situației prezentate rezultă că Parlamentul, care a constituit o comisie de anchetă în aplicarea dispozițiilor art. 64 alin. (4), coroborate cu cele ale art. 69 alin. (1) din Constituția României, republicată, se găsește în imposibilitatea de a fi în serviciul poporului și de a-și exercita în mod deplin și cu bună-credință prerogativele constituționale, ca urmare a refuzului Procurorului Șef al Direcției Naționale Anticorupție și al Procurorului General, care reprezintă Ministerul Public, de a răspunde, personal sau în scris, la întrebările formulate de Comisia specială de anchetă a Senatului și Camerei Deputaților pentru verificarea aspectelor ce țin de organizarea alegerilor din 2009 și de rezultatul scrutinului prezidențial (constituită conform Hotărârii Parlamentului nr. 39/2017) și de a înainta acestei comisii un dosar clasat solicitat, având nr. 213/P/2017.

Ancheta parlamentară este una dintre modalitățile constituționale prin care Parlamentul exercită în mod nemijlocit funcția de control parlamentar și, subsecvent, poate avea implicații directe asupra funcției de legiferare, funcții reglementate de legea fundamentală în sarcina Parlamentului, ca unică autoritate legiuitoare. Ancheta parlamentară, conexasă principiului democratic al reprezentativității, are drept obiectiv cercetarea, documentarea și controlul problemelor de interes public, intrinsec legate de binele comun și de apărarea interesului național. Aceleași considerente se desprind și din jurisprudența constantă a Curții Constituționale, potrivit Deciziei nr. 1231/2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 759 din 6 noiembrie 2009,

Deciziei nr. 924/2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 787 din 22 noiembrie 2012, Deciziei nr. 430/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 655 din 9 august 2017.

În ceea ce privește **textele legale asupra cărora poartă conflictul dedus analizei Curții Constituționale**, din perspectiva prevederilor art. 34 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, republicată, cu modificările ulterioare, constatăm că prin conduita Procurorului Șef al Direcției Naționale Anticorupție și al Procurorului General, care reprezintă Ministerul Public, se aduce atingere dispozițiilor art. 69 alin. (1) coroborate cu cele ale art. 64 alin. (4) din Constituția României, republicată, dar și dispozițiilor art. 1 alin. (4) și (5) din legea fundamentală.

Astfel, controlul parlamentar reglementat în legea fundamentală și exercitat inclusiv prin intermediul comisiilor de anchetă constituite ad-hoc, este o instituție juridică care nu trebuie izolată de principiul constituțional al colaborării loiale între instituțiile și autoritățile statului și nici de principiul loialității față de Constituție, ci trebuie coroborată și corelată cu aceste principii.

Din această perspectivă, prin Decizia nr. 430/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 655 din 9 august 2017, Curtea Constituțională a stabilit că *"este evident că reprezentanții instituțiilor trebuie să colaboreze în realizarea anchetelor parlamentare, în această formulă concretizându-se și principiul echilibrului între puterile statului"*.

În ceea ce privește legislația infraconstituțională care reglementează competența Camerelor Parlamentului de a organiza comisii de anchetă, iterăm dispozițiile art. 9 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *"(2) Deputații și senatorii constituie comisii permanente și pot institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale, în condițiile prevăzute de regulamente. ... Condițiile de constituire, obiectivele activității și procedurile de lucru ale comisiilor se stabilesc în regulamentul fiecărei Camere și în Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului sau ad-hoc"*

pentru comisiile speciale ori de anchetă. ... (5) Comisiile de anchetă parlamentară pot invita orice altă persoană care poate avea cunoștință despre o faptă sau o împrejurare de natură să servească la aflarea adevărului în cauza care formează obiectul activității comisiei și care acceptă să fie audiată. Persoana invitată poate răspunde și în scris comisiei de anchetă parlamentară, furnizând informațiile solicitate, sau poate transmite prin poștă documente sau celelalte mijloace de probă pe care le deține și care sunt utile comisiei de anchetă. (6) Refuzul persoanelor invitate la comisia de anchetă de a furniza informațiile solicitate sau de a pune la dispoziția acesteia celelalte documente sau mijloace de probă deținute, utile activității comisiei, poate fi considerat ca obstrucționare sau împiedicare a aflării adevărului și poate constitui temei pentru sesizarea organelor de urmărire penală.”. Aceleași prevederi sunt înscrise și în Hotărârea Parlamentului nr. 38/2017 privind modificarea și completarea art. 9 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, prevederi care au fost supuse examinării Curții Constituționale, iar prin Decizia nr. 430/2017 s-a stabilit că sunt în concordanță cu dispozițiile constituționale.

Deși a fost invitată de 3 ori pentru a se prezenta în fața Comisiei de anchetă și a răspunde la întrebarea **“dacă a fost în seara alegerilor în locuința lui Gabriel Oprea”**, Procurorul Șef al Direcției Naționale Anticorupție a refuzat.

Amânarea determinată de refuzul de a se prezenta a dus astfel la **imposibilitatea întocmirii raportului final în termenul de 60 de zile**, astfel cum era stabilit la articolul 9 al Hotărârii Parlamentului nr.39/2017, precum și la **imposibilitatea finalizării raportului Comisiei de anchetă care urma să fie prezentat Plenul Parlamentului**.

În situația examinată, Procurorul Șef al Direcției Naționale Anticorupție și Procurorul General au refuzat în fapt să se prezinte în fața Comisiei parlamentare de anchetă, Procurorul Șef al Direcției Naționale Anticorupție a împiedicat aflarea adevărului prin faptul că nu a răspuns, în mod direct ori în scris, conform legii și regulamentelor parlamentare, la întrebarea adresată de Comisia de anchetă, iar

Procurorul General nu a transmis copii de pe dosarul de urmărire penală nr. 213/P/2017, soluționat prin clasare. În legătură cu acest ultim aspect, semnalăm că refuzul Procurorului General de a înainta Comisiei de anchetă copii de pe dosarul nr. 213/P/2017, soluționat prin clasare, este în contradicție cu prevederile art. 27 alin. (3) din Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 482 din 1 iunie 2012, cu modificările și completările aduse prin Hotărârile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 573 din 6 mai 2014 și nr. 1376 din 17 decembrie 2015, potrivit cărora ”(3) În cazul soluțiilor de clasare sau de renunțare la urmărirea penală, se pot elibera, la cerere copii, din care în prealabil au fost eliminate datele cu caracter personal, pasajele din care rezultă informații prin a căror divulgare se încalcă dreptul la respectarea vieții private, precum și cele care se referă la conținutul unor probe și măsuri dispuse, dacă prin menționarea acestora se periclitizează desfășurarea procesului penal în alte cauze. Cererea se aprobă de către purtătorul de cuvânt, cu consultarea conducătorului parchetului.” (a se vedea forma consolidată din data de 28 ianuarie 2016, dată publicității de Consiliul Superior al Magistraturii)

Potrivit prevederilor art. 9 din Hotărârea Parlamentului nr. 39/2017, constatările, concluziile și propunerile Comisiei parlamentare de anchetă fac obiectul unui raport final, care, până la data de 8 septembrie 2017, trebuia depus la Birourile permanente reunite ale Camerei Deputaților și Senatului, în vederea înaintării către grupurile parlamentare și înscrierii pe ordinea de zi a plenului reunit al celor două Camere, pentru a fi supus dezbaterii. În împrejurările date, Comisia specială de anchetă a Senatului și Camerei Deputaților pentru verificarea aspectelor ce țin de organizarea alegerilor din 2009 și de rezultatul scrutinului prezidențial nu a finalizat raportul în termenul prevăzut, acesta fiind prelungit cu încă 60 de zile (termen maxim) prin Hotărârea Parlamentului nr. 44/2017.

Se constată, așadar, că Parlamentul, cu toate diligențele depuse, este în continuare în imposibilitatea de a lua act și de a decide cu privire la activitatea Comisiei

speciale de anchetă a Senatului și Camerei Deputaților pentru verificarea aspectelor ce țin de organizarea alegerilor din 2009 și de rezultatul scrutinului prezidențial, respectiv de a-și îndeplini obligațiile înscrise în art. 64 alin. (4) și art. 69 alin. (1) din Constituția României, republicată și puse în aplicare prin Hotărârea Parlamentului nr. 39/2017, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru argumentele prezentate, constatăm că atât în drept, cât și în fapt sunt întrunite condițiile cumulative rezultate din jurisprudența Curții Constituționale în sensul existenței unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de-o parte și Ministerul Public, parte a autorității judecătorești, pe de altă parte.

Soluționarea acestui conflict juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României și Ministerul Public urmărește înlăturarea blocajelor instituționale dintre cele două autorități publice constituționale.

Având în vedere considerentele de mai sus, propunem admiterea prezentei sesizări.

Acest punct de vedere a fost dezbătut și aprobat în ședința Biroului permanent al Camerei Deputaților din data de 2017, cu votul majorității membrilor prezenți.

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România

Telefon: (+40-1) 313-2531

Fax: (+40-1) 312-5480

Internet : <http://www.ccr.ro>

E-mail: ccr@cdep.ro

Dosarul nr.2429E/2017

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 9722 / 14 SEP 2017

12 1/427/1A
08 14

Domnului

Liviu Nicolae DRAGNEA

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

În conformitate cu dispozițiile art.35 alin.(1) și (2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă înaintăm alăturat, în copie, cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României și Ministerul Public, cerere formulată de Președintele Camerei Deputaților.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere asupra conținutului conflictului și a eventualelor căi de soluționare a acestuia până la data de 20 septembrie 2017 (inclusive, în format electronic la adresa de mail ccr-pdv@ccr.ro).

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE

Prof.univ.dr. Valer DORNEANU

Parlamentul României

Camera Deputaților

Domnului Valer Dorneanu

Hr. 1/455/LA
13.09.2017

Președintele Curții Constituționale a României,
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
Dosar nr. 2429E/2017

Domnule Președinte,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
9687 13 SEP 2017
NR.

În temeiul art. 146, lit. e) din Constituție și art. 34 lit. e) din Regulamentul Camerei Deputaților, Președintele Camerei Deputaților, Liviu Dragnea, formulăm prezenta

CERERE

de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de-o parte, și Ministerul Public, parte a autorității judecătorești, pe de altă parte.

Cererea Președintelui Camerei Deputaților privește întinderea competenței/atribuțiilor constituționale ale Parlamentului, pe de-o parte, și ale Ministerului Public pe de altă parte, în legătură cu realizarea anchetelor parlamentare. Conflictul este determinat de refuzul Procurorului Șef al DNA de a se prezenta în fața comisiei de anchetă a Parlamentului României, de refuzul Procurorului General de a lua măsuri împotriva Procurorului Șef al DNA cu privire la încălcarea prevederilor legale și refuzul Procurorului General de a înainta comisiei de anchetă copie de pe dosarul de urmărire penală nr. 213/P/2017 înregistrat pe rolul Secției de Urmărire Penală și Criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă ICCJ..

Cu privire la speța depusă spre soluționare Curții Constituționale, este de consemnat că refuzul Procurorului General și al Procurorului Șef al DNA se referă la activitatea organului reprezentativ suprem al poporului român, practic la refuzul celor două persoane, care reprezintă Ministerul Public, de a ține cont de solicitările unei Comisii de anchetă, comisie recunoscută constituțional, și punerea în imposibilitate a Parlamentului de a adopta o hotărâre.

Potrivit art. 146 lit. e) din Constituție, Curtea Constituțională „soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a prim-ministrului sau a Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii”.

Din lecturarea Titlului III din Constituție rezultă că pot fi implicate într-un conflict juridic de natură constituțională Parlamentul României și una dintre componentele Autorității judecătorești, respectiv Ministerul Public.

Decizia Curții Constituționale nr. 53/2005 publicată în Monitorul Oficial Partea I nr.144/2005 a statuat că „noțiunea de conflict juridic de natură constituțională dintre autorități publice presupune și omisiunea unor autorități

publice constând în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor.”

În Decizia nr. 97/2008, publicată în Monitorul Oficial nr. 169/2008, Curtea a reținut că „un conflict juridic de natură constituțională poate privi conținutul ori întinderea lor decurgând din Constituție, ceea ce înseamnă că acestea sunt conflicte de competență, pozitive sau negative, și care pot crea blocaje constituționale.

În Decizia 901/2009, publicată în Monitorul Oficial 503/2009, Curtea Constituțională, a menționat expres că noțiunea de conflict juridic de natură constituțională vizează orice situații juridice conflictuale a căror naștere rezidă în mod direct în textul Constituției.

Prin Hotărârea nr. 38 din 11.05.2017 Plenul Parlamentului a modificat art. 9 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului aprobat prin Hotărârea Parlamentului României nr. 4/1992, introducându-se precizări cu privire la audierea unor persoane care pot avea cunoștință despre o faptă sau împrejurare de natură să servească la aflarea adevărului în cauza care formează obiectul activității comisiei.

Hotărârea Parlamentului nr. 38/2017 a fost contestată în fața Curții Constituționale considerându-se de către semnatori, deputați aparținând grupurilor parlamentare ale PNL și USR, că se încalcă dispozițiile constituționale privind separarea puterilor în stat, independența justiției, se deschide calea desfășurării simultane a anchetelor parlamentare și judiciare având același obiect, precum și a constituirii unor dosare de anchetă separate (parlamentare și penale), nefiind exclusă ipoteza că deputații ar putea adopta concluzii diametral opuse în raport cu cele reținute de Ministerul Public sau instanțele de judecată.

La data de 11 mai 2017, Plenul reunit al celor două Camere a adoptat Hotărârea nr. 39, publicată în Monitorul Oficial Partea I, nr. 355 din 12.05.2017, privind constituirea Comisiei speciale de anchetă a Senatului și Camerei Deputaților pentru verificarea aspectelor ce țin de organizarea alegerilor din 2009 și de rezultatul scrutinului prezidențial.

Adoptarea acestei hotărâri a fost determinată de informațiile apărute în spațiul public cu privire la faptul că, în alegerile prezidențiale desfășurate în decembrie 2009, s-ar fi implicat unele autorități publice și/sau persoane, altele decât cele prevăzute de lege, respectiv în derularea procesului electoral, cu consecința vicierei rezultatului acestor alegeri.

Scopul înființării comisiei de anchetă l-a constituit elucidarea circumstanțelor producerii acestor evenimente și stabilirea măsurilor ce ar putea fi dispuse.

În articolul 1 alin. (3) al acestei hotărâri s-a prevăzut în mod expres că „nu constituie obiect al Comisiei parlamentare de anchetă elementele ce țin de infracțiunile de abuz în serviciu prevăzute de art. 297 alin. (1) cu aplicarea art. 5 din Codul Penal și de falsificarea documentelor și evidențelor electorale prevăzute de art. 391 alin. (3) și (4) din Codul Penal, cu aplicarea art. 5 din Codul Penal, infracțiuni pentru care Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție efectuează cercetări in rem, conform comunicatelor din data de 24 aprilie 2017, respectiv 26 aprilie 2017”.

În art. 8 din hotărâre s-au precizat condițiile privind audierea unor persoane angajate sau nu în cadrul Guvernului sau Administrației publice, precum și eventualele

măsuri care ar putea fi luate împotriva unor persoane care obstrucționează sau împiedică aflarea adevărului.

La 21 iunie 2017, Curtea Constituțională prin Decizia nr. 430/21.06.2017, publicată în Monitorul Oficial nr.655/9.08.2017, prin care a respins ca neîntemeiată sesizarea împotriva Hotărârii nr. 38 din 11.05.2017 a Plenului Parlamentului, a reținut că:

"una dintre formele de control parlamentar este cea realizată prin intermediul comisiilor permanente sau de anchetă. În acest sens, art. 64 alin. (4) teza întâi din Constituție prevede că "Fiecare Cameră își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale". Fiind reglementate la nivel constituțional, nici legea și nici regulamentul parlamentar nu pot ignora această realitate constituțională. Prin urmare, aceste acte normative trebuie să le reglementeze în mod expres și să instituie proceduri, instrumente și mijloace suficiente, care să dea substanță prevederii constituționale. ...nicio reglementare infraconstituțională nu poate știrbi caracterul efectiv al textului constituțional referitor la controlul parlamentar realizat prin anchete parlamentare. Jurisprudența anterioară a Curții Constituționale a stabilit că instituirea unei comisii de anchetă reprezintă o aplicare a dispozițiilor art. 69 alin. (1) din Constituție, respectiv a principiului potrivit căruia parlamentarilor sunt în serviciul poporului.Curtea a reținut că nicio autoritate sau instituție publică nu poate limita sau nega acest principiu, senatorii și deputații exercitându-și mandatul în conformitate cu interesul superior al comunității și cu respectarea competențelor strict determinate prin Constituție [Decizia nr. 924 din 1 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 787 din 22 noiembrie 2012]. Prin urmare, în mod conceptual, ancheta parlamentară, fiind o consecință directă a principiului democratic al reprezentativității, are drept obiectiv cercetarea, documentarea și controlul problemelor de interes public, care, prin natura lor, sunt în mod intrinsec legate de binele comun și de apărarea interesului național. Prin urmare, Curtea, determinând rațiunea normativă a anchetei parlamentare, a recunoscut plenitudinea funcției de control a Parlamentului, stabilind, în jurisprudența sa, *expressis verbis* că, pentru ca un control parlamentar să fie autentic, el trebuie să fie deplin, adică Parlamentul țării trebuie să dispună de posibilitatea de a lua orice măsuri pentru a da consistență acestei plenitudini [Decizia nr. 48 din 17 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 125 din 21 mai 1994], plenitudine care, însă, trebuie exercitată cu respectarea competențelor strict determinate de Constituție. Având, însă, în vedere că Parlamentul exercită suveranitatea națională [art. 2 alin. (1) din Constituție], fiind ales de către cetățeni, drept care este organul reprezentativ suprem al poporului român [art. 61 alin. (1) din Constituție], Curtea reține că scopul anchetei parlamentare nu este acela de a verifica numai aspecte care intră în competența autorităților publice aflate sub control parlamentar, ci, din contră, de a lămuri, de a clarifica împrejurările și cauzele în care s-au produs evenimentele supuse cercetării. Prin urmare, aceste comisii anchetează/verifică fapte sau împrejurări, și nu persoane. Ele au ca finalitate constatarea existenței sau inexistenței faptelor pentru care a fost creată comisia prin mijloace de cercetare și documentare parlamentară. Prin urmare, activitatea unei comisii de anchetă nu are nicio tangență cu o anchetă judiciară, având un obiect și o finalitate diferite. Curtea reține că jurisprudența sa recentă dezvoltă și accentuează în mod deosebit o nouă dimensiune a dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, în sensul atașării conținutului său normativ a principiului colaborării loiale între instituțiile și autoritățile statului [a se vedea, cu titlu

exemplificativ, în special, Decizia nr. 80 din 16 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 246 din 7 aprilie 2014, paragrafele 270 și 286, Decizia nr. 260 din 8 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 318 din 11 mai 2015, paragraful 30, Decizia nr. 681 din 23 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1000 din 13 decembrie 2016, paragraful 21, Decizia nr. 765 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 134 din 21 februarie 2017, paragraful 48, sau Decizia nr. 767 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 131 din 21 februarie 2017, paragraful 58]. De asemenea, întrucât **normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale forului legislativ, ele trebuie interpretate și aplicate cu bună-credință și în spiritul loialității față de Legea fundamentală** (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 22 martie 2012, Decizia nr. 261 din 8 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 17 aprilie 2015, paragraful 38, sau Decizia nr. 293 din 11 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 425 din 6 iunie 2016, paragraful 39), așadar, tot ca o dezvoltare jurisprudențială a dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție. În aceste condiții, **Curtea constată că instituția controlului parlamentar nu trebuie izolată de principiul constituțional al colaborării loiale între instituțiile și autoritățile statului și de cel al loialității față de Constituție, ci coroborată și corelată cu acestea. Prin urmare, este evident că reprezentanții instituțiilor trebuie să colaboreze în realizarea anchetelor parlamentare, în această formulă concretizându-se și principiul echilibrului între puterile statului. Prin prisma celor de mai sus este evident că activitatea unei comisii de anchetă nu are nicio tangență cu o anchetă judiciară. Găsirea soluțiilor optime pentru buna funcționare a instituțiilor statului, descoperirea/analiza/evaluarea/determinarea cauzelor unor evenimente importante în viața statului, prezentarea acestora publicului, transparența informațiilor obținute, dezbaterea acestora, remedierea deficiențelor funcționale/sistemice constatate sunt tot atâtea elemente care caracterizează și, în același timp, diferențiază ancheta parlamentară de ancheta penală. Așadar, nu există niciun motiv pentru care ancheta parlamentară trebuie să înceteze atunci când este demarată o anchetă judiciară. Ele sunt proceduri cu natură juridică diferită, se pot exercita în paralel și nu se exclud una pe alta. Curtea mai reține și faptul că există teme de larg interes public, care niciodată nu ar putea face obiectul unei anchete parlamentare pe motiv că există proceduri judiciare în curs [defrișarea pădurilor, retrocedarea unor bunuri imobile, Revoluția din 1989, poluarea apelor, colectarea deșeurilor, traficul de ființe vii, furtul din conductele de petrol, cauzele evaziunii fiscale etc.], ceea ce este inadmisibil. Curtea constată că natura juridică diferită a celor două categorii de anchete nu le face incompatibile, ci ele pot coexista în ideea unei cooperări și colaborări loiale între instituțiile statului, chiar dacă același segment al realității este cercetat și documentat. De aceea, nu este nici necesară și nici de dorit încetarea anchetei parlamentare în condițiile demarării unei anchete judiciare, astfel încât, din această perspectivă, nu se poate reține încălcarea art. 1 alin. (4) din Constituție. Cu privire la caracterul jurisdicțional al anchetei parlamentare, Curtea a explicat, prin Decizia nr. 1.231 din 29 septembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 759 din 6 noiembrie 2009, că aceste comisii de anchetă nu au un caracter jurisdicțional. Ele nu au abilitarea constituțională sau regulamentară să se pronunțe asupra vinovăției sau nevinovăției unei persoane, ci sunt expresia controlului parlamentar. Astfel cum s-a**

arătat, scopul lor este acela de a lămuri, de a clarifica împrejurările și cauzele în care s-au produs evenimente sau au avut loc acțiuni cu efecte negative, precum și stabilirea concluziilor și măsurilor ce se impun. Este, prin urmare, de forța evidenței faptul că aceste comisii anchetează/verifică fapte sau împrejurări, și nu persoane. Aceste comisii nu au competența de a da un verdict prin care se constată vinovăția unei persoane, ci doar constată o stare de fapt și fac propuneri/recomandări în raportul pe care îl întocmește comisia de anchetă cu privire la situația de fapt anchetată. Chiar dacă o comisie de anchetă își depășește atribuțiile, "verdictele" sale nu pot avea o finalitate juridică, votul final asupra constatărilor comisiei de anchetă dându-se în plenul respectivei Camere, fiind, deci, un vot politic. În consecință, simplele audieri de persoane, modalitățile de citare/invitare a persoanelor, respectiv propunerile din raportul comisiei de anchetă nu califică activitatea acesteia ca fiind una jurisdicțională. Curtea constată că textul criticat realizează o evidentă distincție, pe de o parte, între persoanele care trebuie să se prezinte în fața comisiilor de anchetă în considerarea faptului că activitatea instituțiilor/autorităților din care fac parte sunt sub control parlamentar și care sunt citate în acest sens și, pe de altă parte, persoanele care sunt invitate, respectiv cele care reprezintă, în virtutea funcției lor de conducere autorități/instituții publice ce nu se află sub control parlamentar, care, în considerarea principiului colaborării loiale între instituțiile/autoritățile statului, au obligația să ia parte la lucrările comisiei în toate cazurile și indiferent de obiectul anchetei parlamentare sau alte persoane, care, spre exemplu, pot să nu aibă nicio tangență cu instituțiile statului, caz în care participarea acestora este la latitudinea lor."

Anterior adoptării de către Parlament a celor două Hotărâri, 38 și 39 din 2017, Parchetul de pe lângă ICCJ a anunțat că a deschis un dosar penal în care se efectuează cercetări *in rem* sub aspectul săvârșirii infracțiunii de abuz în serviciu și falsificarea documentelor și evidențelor electorale care vizează alegerile prezidențiale din 2009. Ulteior, printr-un comunicat de presă Parchetul General a anunțat că dosarul a fost clasat. Comisia de anchetă și-a început activitatea în mai 2017 procedând la audierea unor persoane și solicitând de la mai multe autorități documente care ar fi avut legătură cu alegerile din 2009.

La acel moment, comisia a avut în vedere prevederile art. 76 alin. (5) din Regulamentul Camerei Deputaților aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994 care prevedea „dispozițiile legii referitoare la citarea, prezentarea și ascultarea martorilor, precum și cele privitoare la prezentarea obiectelor ori înscrisurilor sau efectuarea expertizelor se aplică în mod corespunzător”. Acest text se referă la procedurile prevăzute în Legea nr.134/2010 privind Codul de Procedură Civilă.

S-a susținut de către Procurorul General și de către Procurorul Șef al DNA că nicio comisie nu poate ancheta magistrații deși, potrivit art. 8-10 și 98-99 din Legea nr. 303/2004 privind Statutul judecătorilor și procurorilor și art. 4, 5, 9 și 17 din Hotărârea 328/2005 pentru aprobarea Codului Deontologic al judecătorilor și procurorilor, competența CSM sau a organelor de urmărire penală cu privire la magistrați se aplică doar atunci când aceștia săvârșesc o abatere în exercitarea unor atribuții de serviciu sau sunt implicați în calitate de martori sau suspecti în săvârșirea unor fapte penale.

Printre persoanele care au fost citate în mai multe rânduri a fost și Procurorul Șef al DNA, Laura Codruța Kovesi, care a refuzat să se prezinte,

susținând, pe de o parte, că este o problemă personală, iar, pe de altă parte, că procurorii nu se pot prezenta în fața niciunui organ al statului, invocând, cu rea-credință, o falsă hotărâre a CSM.

În același timp, Procurorul General, Augustin Lazăr, nu numai că a refuzat să ia măsuri împotriva Procurorului Șef al DNA, care a ignorat solicitările comisiei de anchetă, dar după ce s-a comunicat de către Biroul de Informare și Relații Publice al Parchetului General de pe lângă ICCJ că dosarul a fost clasat, a refuzat să înainteze, la solicitarea comisiei, copii de pe actele aflate în dosarul de urmărire penală, așa cum rezultă din adresa nr.1792/c/2017 din 14 iulie 2017.

Comisia de anchetă a insistat prin mai multe adrese ca Procurorul General să înainteze copii de pe dosar, să ia măsuri pentru a determina Procurorul Șef al DNA să se prezinte la comisie și să răspundă la întrebarea „dacă în seara alegerilor a fost sau nu în casa lui Gabriel Oprea”.

Refuzul Procurorului General, ca și refuzul Procurorului Șef al DNA, împiedică realizarea funcției de control parlamentar, respectiv îndeplinirea în acest cadru a obiectivelor anchetei parlamentare, încălcând principiul colaborării loiale dintre autoritățile publice.

Neprezentarea unui judecător sau procuror la audierile organizate în comisiile de anchetă, audieri care nu privesc activitatea jurisdicțională, și refuzul de a se înainta acte întocmite într-un dosar de urmărire penală clasat, încalcă autoritatea Parlamentului României, organ reprezentativ al poporului și împiedică desfășurarea activității Parlamentului însuși. În același timp, se încalcă principiul loialității care ar trebui să existe între instituțiile și autoritățile într-un stat democratic.

În Decizia Curții Constituționale nr. 48 din 17 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 125 din 21 mai 1994, s-au reținut următoarele aspecte: Camerele nu ar putea păși direct la dezbaterea și adoptarea unei legi, fără o pregătire corespunzătoare, prealabilă, a lucrărilor ce urmează a se desfășura în Plen. Acestui rol și acestor finalități le sunt consacrate organizarea și funcționarea comisiilor parlamentare, privite și definite ca organe de lucru ale Camerelor, care se înființează cu scopul de a îndeplini însărcinările care le sunt încredințate tocmai în vederea pregătirii lucrărilor lor. Așadar, elementele ce configurează conceptul de comisie parlamentară sunt caracterul pregătitor, prealabil, al lucrărilor lor, aspectul de organ intern al Camerelor destinat ca, prin activitatea lui, să poată oferi acestora toate elementele necesare luării unei decizii. Ele trebuie să dispună de toate condițiile pentru a culege și a oferi acele date necesare Plenului unei Camere sau Parlamentului spre a-și fonda, în mod optim, luarea unei decizii.

Decizia Curții Constituționale nr.1231/2009, publicată în Monitorul Oficial nr.759/6.11.2009, a statuat că : „Ancheta parlamentară este o expresie a funcției de control pe care o are Parlamentul în cadrul democrației constituționale. Acest tip de control parlamentar se poate efectua prin intermediul unei comisii de anchetă constituite ad-hoc sau prin mijlocirea unei comisii permanente. Cu privire la comisiile de anchetă constituite ad-hoc, Curtea observă că acestea sunt legitimate

din punct de vedere constituțional prin textul art. 64 alin. (4) din Legea fundamentală.

În cauza de față, Curtea constată că aceste comisii de anchetă nu au un caracter jurisdicțional. Ele nu au abilitarea constituțională sau regulamentară să se pronunțe asupra vinovăției sau nevinovăției unei persoane, ci sunt expresia controlului parlamentar. Scopul lor este acela de a lămurii, de a clarifica împrejurările și cauzele în care s-au produs „evenimente sau au avut loc acțiuni cu efecte negative, precum și stabilirea concluziilor, răspunderilor și măsurilor ce se impun” (art. 73 din Regulament). Este, prin urmare, de forța evidenței faptul că aceste comisii anchetează/verifică fapte sau împrejurări, și nu persoane.

În raportul pe care îl întocmește comisia de anchetă cu privire la situația de fapt anchetată, va indica concluziile la care a ajuns pe baza actelor și documentelor pe care le-a consultat și a audierilor efectuate. A admite că această sintagmă vizează o activitate jurisdicțională ar însemna ca actele, spre exemplu, ale organelor de control (Garda Financiară, Curtea de Conturi, Departamentul pentru Lupta Antifraudă) să califice aceste organe ca fiind cu caracter jurisdicțional, ceea ce este inadmisibil. Aceste organe au posibilitatea de a audia, de a efectua/cere efectuarea de expertize, de a controla, de a constata săvârșirea unor fapte, de a emite concluzii, recomandări și propune măsuri ce se impun a se lua. Or, o atare activitate nu poate fi automat calificată ca fiind una jurisdicțională. Aceste organe, ca și comisia de anchetă, nu dau verdicte prin care se constată vinovăția unei persoane, ci doar constată o stare de fapt și fac propuneri/recomandări. În consecință, simplele audieri de persoane, modalitățile de citare/invitare a persoanelor, respectiv propunerile din raportul comisiei de anchetă adresate Biroului Permanent nu califică activitatea acestora ca fiind una jurisdicțională. Se reține deci că activitatea de anchetă privește lămurirea unor chestiuni de ordine publică, fără a da verdicte și fără a angaja răspunderea penală sau materială a vreunei persoane. În lipsa unei activități jurisdicționale nu se poate reține încălcarea art. 126 alin. (5) din Constituție și, prin prisma celor expuse, rezultă că nici celelalte prevederi constituționale invocate nu sunt încălcate.

Decizia Curții Constituționale nr.924/2012, publicată în Monitorul Oficial Partea I, nr.787/22.11.2012, a reiterat prevederile din deciziile anterioare „Ancheta parlamentară este o expresie a funcției de control pe care o are Parlamentul în cadrul democrației constituționale. Acest tip de control parlamentar se poate efectua prin intermediul unei comisii de anchetă constituite ad-hoc sau prin mijlocirea unei comisii permanente”. Cu privire la comisiile de anchetă constituite ad-hoc, Curtea, prin Decizia nr. 1.231 din 29 septembrie 2009, a reținut că acestea sunt legitimate din punct de vedere constituțional prin textul art. 64 alin. (4) din Legea fundamentală, care prevede că „Fiecare Cameră își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. Camerele își pot constitui comisii comune”. Din acest text constituțional rezultă, fără dubiu, că aceste comisii de anchetă se constituie și funcționează în cadrul fiecărei Camere, care, potrivit autonomiei sale regulamentare, stabilește modul lor concret de organizare și funcționare.

În numeroase decizii Curtea Constituțională a statuat, pe de o parte, importanța comisiilor parlamentare și a Parlamentului într-un stat democratic, iar, pe de altă parte, necesitatea existenței „principiului loialității” în relațiile dintre instituțiile și autoritățile publice pentru respectarea în principal, a prevederilor constituționale.

În Decizia Curții Constituționale nr. 209/2012, publicată în Monitorul Oficial nr.188/22.3.2012, s-a considerat că: „În conformitate cu art. 64 alin. (1) din Constituție, Parlamentul în întregul său și fiecare dintre cele două Camere ale acestuia se bucură de deplină autonomie în ceea ce privește stabilirea normelor juridice ce îi guvernează organizarea și funcționarea; în ansamblul sistemului normativ român, regulamentele sau hotărârile Parlamentului sunt acte juridice cu forță juridică inferioară legii și Constituției. Chiar dacă au un conținut normativ unic, acestea trebuie să se supună Constituției, iar "interpretarea și aplicarea regulilor procedurale nu pot fi făcute în sensul blocării Parlamentului, ci trebuie realizate întotdeauna cu bună-credință, în spiritul unui comportament loial al autorității față de Constituție și al respectării conduitei tradiționale a acestei autorități publice, reflectate prin practica parlamentară.”

Normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale Parlamentului, autoritate reprezentativă prin care poporul român își exercită suveranitatea națională, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) din Constituție.

Regulamentul parlamentar trebuie interpretat și aplicat cu bună-credință și în spiritul loialității față de Legea fundamentală.”

Rolul comisiilor în activitatea parlamentară este unul foarte important, ele asigurând pregătirea deciziilor plenului în scopul exercitării prerogativelor ce decurg din dreptul de informare, dreptul de control sau dreptul de anchetă ale Parlamentului.

Interpretarea și aplicarea acestor norme care instituie reguli procedurale trebuie realizată întotdeauna cu bună-credință, în spiritul unui comportament loial față de Legea fundamentală. Într-o ipoteză contrară, rezultatul ar fi blocarea activității instituției, sub aspectul îndeplinirii atribuțiilor constituționale, cu consecințe negative asupra structurilor democratice pe care se întemeiază statul.

Având în vedere cele prezentate mai sus, Curtea Constituțională reamintește importanța principiului constituțional general al comportamentului loial, principiu care derivă din prevederile art. 1 alin. (4) din Constituție și este garantat de alineatul 5 al aceluiași articol constituțional; în consecință, Curtea constată că revine, în principal, autorităților publice sarcina de a-l aplica și respecta în raport cu valorile și principiile Constituției, inclusiv față de principiul consacrat de art. 147 alin. (4) din Constituție referitor la caracterul general obligatoriu al deciziilor instanței constituționale (a se vedea, cu privire la înțelesul principiului comportamentului loial al autorităților publice, Decizia Curții Constituționale nr. 1.257 din 7 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 6 noiembrie 2009, Decizia nr. 1.431 din 3 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 12 noiembrie 2010, Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2012, sau Decizia nr. 727 din 9 iulie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 477 din 12 iulie 2012).

Respectarea principiului loialității se regăsește și în Decizia Curții Constituționale nr.293 din 2016, publicată în Monitorul Oficial 425 din 06.06.2016 pct. 39. Curtea a mai reținut că autonomia regulamentară dă dreptul Camerelor Parlamentului de a dispune cu privire la propria organizare și procedurile de desfășurare a lucrărilor parlamentare. Ea constituie expresia statului de drept, a principiilor democratice și poate opera exclusiv în cadrul limitelor stabilite de Legea

fundamentală. Autonomia regulamentară nu poate fi exercitată în mod discreționar, abuziv, cu încălcarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului sau a normelor imperative privind procedura parlamentară. Normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale forului legislativ și trebuie interpretate și aplicate cu bună-credință și în spiritul loialității față de Legea fundamentală (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 22 martie 2012, și Decizia nr. 261 din 8 aprilie 2015, precitată).

x X x

Având în vedere că, după constituirea Comisiei parlamentare de anchetă, la solicitările adresate Procurorului Șef al DNA de a se prezenta în fața membrilor comisiei, acesta a refuzat susținând, pe de o parte, că este o problemă personală, iar, pe de altă parte, că procurorii nu se pot prezenta în fața niciunui organ al statului, invocând, cu rea-credință, o falsă hotărâre a CSM;

Având în vedere refuzul constant al Procurorului General de a sancționa neprezentarea Procurorului Șef al DNA în fața Comisiei de anchetă;

Având în vedere refuzul de a înainta Comisiei de anchetă copii de pe dosarul de urmărire penală soluționat prin clasare

s-a impus formularea prezentei cereri de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională între Parlamentul României și Ministerul Public, conflict generat de refuzul de a se înainta Comisiei parlamentare de anchetă un dosar clasat, respectiv a dosarului nr. 213/P/2017, precum și prin refuzul Procurorului Șef al DNA de a răspunde, personal sau în scris, la întrebarea formulată,

În conformitate cu prevederile art. 146 lit. e) din Constituția României revizuită și a prevederilor art. 11 alin.(1) litera e) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă rugăm să constatați existența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României și Ministerul Public și să obligați Ministerul Public să transmită de îndată Comisei parlamentare de anchetă copia dosarului nr. 213/P/2017 iar pe Procurorul Șef al DNA să răspundă la întrebarea formulată.

Cu aleasă considerație,

Președintele Camerei Deputaților,

Liviu Dragnea

